

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА
**ПЕРША ЕНЕРГЕТИЧНА
АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ**
(ГС "ПЕАУ")

Україна, 03057 м. Київ, просп. Перемоги, 39, офіс 118
тел. (044) 222-53-87, e-mail: office@eau.org.ua, www.eau.org.ua

21.10.2020 № 04-158/1

на № _____ від _____

Голові НКРЕКП
Тарасюку В. В.

*Щодо проблем регулювання ринку
електричної енергії та їх впливу на
критичний стан енергетичного
комплексу України*

Шановний Валерію Володимировичу!

З початку впровадження нового ринку електроенергії ГС «Перша Енергетична Асоціація України» надала свої письмові зауваження та пропозиції до майже 20 проектів рішень НКРЕКП, що стосувались його роботи. У цих листах та окремих зверненнях Асоціації, а також під час робочих зустрічей ми акцентували увагу Комісії на **наявні проблеми функціонування ринку електроенергії, породжених існуючими недоліками регулювання зокрема:**

- недостатніми стимулами для учасників ринку щодо мінімізації власних небалансів;
- штучними граничними цінами на сегментах ринку, що спотворюють стимули для учасників та викривляють ринкові ціни;
- штучною підміною платних допоміжних послуг з надання резервів заміщення виробниками їх безоплатним отриманням шляхом примусу виробників-постачальників послуг балансування (ППБ) надавати у кожному розрахунковому періоді заявки/пропозиції по кожній одиниці ППБ на завантаження не менше ніж на 10% та на розвантаження не менше ніж на 5% від встановленої потужності обладнання, що знаходиться у роботі;
- відсутністю платежів за потужність як джерела компенсації умовно-постійних витрат на підтримання у працездатному стані резервних потужностей, які не задіяні у роботі, але необхідні задля забезпечення безпеки постачання;

- необґрунтованим зобов'язанням виробників сплачувати тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, який здебільшого складається з вартості допоміжних послуг, що надаються ними оператору системи передачі (ОСП);
- не проведенням передбаченого законом аудиту ринку, що породжує невпевненість учасників ринку щодо відповідності процесів (дій) вимогам закону та правил ринку, а звітності реальному стану речей. Так, розбіжності даних балансуючого ринку призводять до формування сумнівних обсягів балансуючої енергії та небалансів електроенергії. На їх підставі формуються та виставляються рахунки, що вводять в оману учасників ринку щодо прогнозованого та реального обсягу поставленого (купленого) обсягу електричної енергії;
- багатомісячними затримками перегляду тарифу на передачу електроенергії, який внаслідок цього тривалий час не покривав об'єктивних витрат ОСП, пов'язаних із виконанням спецзобов'язків (сплатою послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел). Один з наслідків цього - формування колосальної кредиторської заборгованості у ОСП та Гарантованого постачальника, що веде до їх банкрутства;
- неврахуванням вартості об'єктивно неминучих небалансів постачальників універсальних послуг при формуванні цін на універсальні послуги, що формує у них незалежні від їх роботи збитки.

Серед зазначеного переліку (який є не повним) лише перша проблема наразі вирішена, та дві останні мають шанс бути вирішеними найближчим часом, решта проблем залишаються не вирішеними. Проте **в усіх випадках врегулювання проблем відбувалось щонайменше через півроку після їх виявлення.** «Неспішність» Комісії не має розумного пояснення. Регулятор має працювати «на випередження», а у разі виявлення непередбачених проблем – реагувати на них негайно. Наразі маємо нехтування цим правилом та відповідно накопичення кількості і наростання гостроти проблем на Ринку і в енергетичній галузі у цілому.

Криза неплатежів та величезні «нові» борги на ринку становлять окрему проблему. Їх основні чинники:

- занижений тариф на передачу ОСП та зволікання з його переглядом (за даними НЕК «Укренерго» – 16,8 млрд. грн. за 1 півріччя 2020 року);

- несплата за електроенергію системних неплатників – вугільних підприємств державної форми власності і Комунального підприємства «Вода Донбасу» (орієнтовно 1,2 млрд. грн. за 1 півріччя 2020 року);
- несплата за електроенергію споживачами постачальникам універсальних послуг (ПУП) (за даними Звітів НКРЕКП з моніторингу роздрібного ринку заборгованість споживачів перед ПУП за 1 півріччя 2020 року складає 16,5 млрд. грн. (рівень розрахунків - близько 50%), у т.ч. побутових споживачів – 12,7 млрд. грн., колективних побутових - 0,7 млрд. грн., бюджетних – 1,5 млрд. грн. тощо).

Зазначені вади регулювання мають руйнівний вплив на енергетичну галузь, оскільки перелічені чинники наразі продовжують діяти, а породжені ними заборгованості і збитки членів ринку продовжують зростати. Можна констатувати, що галузь наразі знаходиться на межі фінансового колапсу. Проте учасникам ринку та громадськості невідомі дії або ініціативи Комісії щодо вирішення цих проблем. Позиція спостерігача щодо зазначених проблем є недоречною, а подальша бездіяльність Комісії – неприпустимою.

Ситуація, що склалася, на нашу думку, потребує:

- переосмислення Регулятором своєї ролі та відповідальності за наслідки прийняття, несвоєчасного прийняття, чи неприйняття взагалі необхідних регуляторних рішень, їх якість та вплив на фінансово-економічне благополуччя ліцензіатів;
- термінової реалізації відповідного Плану дій з виправлення критичної ситуації, що склалася в енергетиці, розробку якого повинен ініціювати саме Регулятор, оскільки більшість заходів плану знаходитиметься в його компетенції.

З повагою,

Президент ГС «ПЕАУ»

В. Г. Котко